

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hónap . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik hétfő kivételével minden nap

Felolvasó főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM

INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Vakand-munka

Mialatt a nemzetgyűlés tagjai beszámolókat tartanak választóik előtt, azalatt odafönn a fővárosban sötét és burkolt élezzatu aknamunka folyik a nemzetgyűlés munkaképességének megbénítására. Jól ismert elemek, akiknek uralmához Magyarország történelmének legszomorubb korszaka fűződik, *reálpolitika* álnév alatt új tömörülést akarnak létrehozni és a vezető keresztyén politikai irányzatot megdönteni. Sajnálhatják, hogy egyelőre még mindig rossz időben jöttek, hogy a keresztyén magyar közvélemény máris átlát a szitán és nem hajlandó a reálpolitika kedvéért elhagyni azt a zászlót, amelyhez szegődött.

Mert hát mi is voltaképpen az a reálpolitika? Szószoros értelemben a valóság, a józanész politikája az idealizmus, az elfogultság politikájával szemben. Lényegében azonban a judeo-liberáldemokrata szabadkőművesség politikája a keresztyén nemzeti irányzat ellen. És ez az, amiből a keresztyén magyar közvélemény nem kér többet, ez az, amiből annyit kellett lenyelnie a multban s amiért oly keservesen kell bűnhődnie a jelenben. Azoknak a sutakezü reálpolitikusoknak tehát, akik most rendbontani igyekeznek odafönn, semmiesetre sem reális a politikai gondolkodásuk, mert ha az volna, feltétlenül belátnák, hogy elvesztették a talajt a lábuk alól idebent és legjobb esetben csak a bécsi „emigránsok” között tudnak érvényesülni odakint. De mi éppen azért mást is látunk és gyanítunk ebből a legujabb sütetű reálpolitikából. Es pedig azt, hogy a bécsi magyar nemzeti tanács és a budapesti reálpolitikusok fellépése között olyan szoros időrendi kapcsolat van, amit aliga lehet a véletlen találkozás szeszélyességével kimagyarázni. Gyanítjuk, hogy a reálpolitikusokat Bécsből inspirálják a levitézlett emigránsok és gyanítjuk, hogy az ugynevezett reálpolitika a bécsi nemzeti tanácsnak szépen felöltöztetett alteregója.

A keresztyén nemzeti politikánál realisabb, józanabb politikát csinálni ma Csonkamagyarországon nem lehet. Nem pedig azért, mert az teljesen és tökéletesen megfelel a keresztyén magyar nép fölfogásának, akaratának és céljainak. Olyannyira reális és a valóságnak megfelelő, hogy maga az élet, a nemzet élete és jövője az. Sem hamis jelszavakkal átítatni, sem erejében gyöngíteni nem szabad, mert az egyenes áruulás a nemzet élete ellen. Amilyen szemfényvesztés és áruulás az ugynevezett „reálpolitika” erőlködése is.

A lengyel-orosz béketárgyalások

Lord Curson Rigába utazott

Koppenhága, szept. 30. (Nemz. St. tel. jel.) Rigai jelentések a békedelegáció tegnapi zárt üléséről a következő részleteket közlik: *Joffe* felolvasta az orosz fegyverszüneti és békefeltételeket, amelyek kiemelik hogy Ukrajna és Oroszország független államokként ismeressenek el és Kelet-Galiciában népszavazás legyen. A határ Grodeknél indul ki s egyenes vonaiban Brezst-Litovszkig terjed amely a lengyeléké maradna, innen a Bug folyó mentén a Zbrins folyóig húzódik. Wladimir-Wolinskij az oroszok kezére jutna. — A lengyelek ebbe valószínűleg nem fognak belenyugodni és ma fognak válaszolni az orosz feltételekre. Kelet Galicia nemzeti tanácsának képviselői ma Rigába érkeztek, ahol az önrendelkezési jogra hivatkozva akarják a tartomány függetlenségét elismertetni.

Varsó, szept. 30. Lord *Gurson* az angol kormány megbízásából Rigába utazik.

Koppenhága, szept. 30. Moszkvai hírek szerint a központi végrehajtó bizottság 2-3 szótöbbséggel elhatározta, hogy minden lehetőséget kihasználva a lengyel-orosz béke létrejöttén. A határozat indítókai az, hogy az oroszok félnek egy téli lengyel offenzívától.

London, szept. 30. (Nemz. St. tel. jel.) A lapok jelentése szerint az angol-orosz kereskedelmi szerződésnek készen vannak. A szer-

ződést nem írják alá addig, míg a lengyel-orosz békét meg nem kötik. Megbízható hírek szerint az orosz delegáció azt az utasítást kapta Moszkvából, hogy fogadja el a lengyel békefeltételeket, bármely szigorúak legyenek is, kivéve azt, ami a vörös hadsereg egész, vagy részletes leszerelésére vonatkozik.

Riga, szept. 30. (Nemz. St. tel. jel.) A harmadik ülésen *Dambaszky* a lengyel béke-küldöttség nevében válaszolt az orosz nyilatkozatra. Kijelentette, hogy az orosz nyilatkozat olyan ügyeket is érint, amelyek kívül esnek a béketárgyak komplexumán, mint például a keletgalicai kérdés. Emellett a nyilatkozat sok része elméleti fejtegetéseket tartalmaz, amelyekre válaszolni teoretikus vitákat eredményezne. A 10 napos fegyverszünetre vonatkozólag megjegygyzik, hogy ez sem megkönnyíteni, sem siettetni nem fogja a béketárgyalásokat. *Joffe* kijelentette, hogy mindenben egyetért az előbbi nyilatkozattal. Ezután *Dambaszky* négy, *Joffe* egy bizottság, a fegyverszüneti bizottság kiküldetését javasolta.

Hága, szept. 30. (Nemz. St. tel. jel.) A lengyelek benyomultak *Kamenev-Podolskba*, Podolia fővárosába. A bolszevisták visszavonulásuk alkalmával az összes hidakat, pályaudvart, vasutvonalat elpusztították. Az egyetemi könyvtárt és a levéltárt a tűzvész pusztította el.

Kegyelemkenyér Ausztriának

Bécs, szept. 30. (Nemz. St. t. j.) A *Neue Freie Presse* jelenti: Hivatalosan közlik, hogy az antant jóvátételi bizottsága legutóbbi ülésén tárgyalta az osztrák kormány javaslatait az Ausztriának nyújtandó pénzübeli előlegek kereszttulvíteli módjait illetőleg. A bizottság jönduattal vizsgálta át a javaslatokat és messze-menő pontos számításokat végzett. — Ez a közlés, jegyzi meg a lap, azzal a jegyzékkel van kapcsolatban, amelyet a jóvátételi bizottság folyó év május havában intézett az osztrák kormányhoz. A jegyzék akkor pontosan megállapította a pénzübeliségség feltételeit, valamint azokat a kötelezettségeket, amelyeknek a hitel ellenében Ausztria magát alávetni tartozik. A jóvátételi bizottság osztrák különítménye, mint a jegyzék harmadik fejezete mondja, tartozik a jóvátételi bizottság utasításának alapján az adók, illetékek és más járandóságok behajtását a kezébe venni és arra felügyelni, éppen-ugy ellenőrizni a befolyt jövedelmek növekedését. A jegyzéknek ezen kikötéseivel szemben az osztrák kormány bizonyos javaslatokat tett és a hivatalos közleményben közölt messze-menő pontos számításokat azokra vonatkozólag eszközölte a jóvátételi bizottság.

Földosztás a Ruténföldön

Ungvár, szept. 30. (Nem. St. tel. jel.) A cseh köztársaság a rutén földön hozzáfogott a földosztáshoz. Először *Zselinszky* Róbert birtokából kaptak a lakosok 20 korona bért földet. Mikor az új földtulajdonosok birtokba akarták venni a legelőket, az uradalom birtokháborítási pert indított ellenük és kijelentette, hogy kész erőhatalommal is megvédeni földjeit, mert a rutén föld területén a magyar törvények vannak érvényben, azok pedig a földosztást nem ismerik. A nagyszőlősi-járásbíró helyt adott ennek az érvelésnek s a gazdákat 32 ezer korona kártérítésre és 10 ezer korona ügyvédi díj fizetésére kötelezte.

Déltirol annexiója

Róma, szept. 30. (Nemz. St. tel. jel.) A saint-germaini békeszerződés jóváhagyására és az Olaszországnak itélt területek bekebelezésére vonatkozó, parlament által hozott törvényt a király szentesítette. Ez alkalmából a király a trienti vezérbiztoshoz táviratot intézett, amelyben szívélyesen üdvözli Trientet és az anyaországgal újból egyesült lakosságát.

Bécs, szept. 30. (Nemz. St. tel. jel.) A lapok érzékeny bucsut vesznek az olaszok által annektált Déltiroltól, s miután hangsúlyozzák az annexió népjogellenes voltát, annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy Olaszország jól fog bánni Déltirol németjeivel. A N. Fr. Presse így ír: A saint-germaini békeszerződés nem a bölcseséget és önmérsékletet, hanem a tekintet nélküli erőszakot juttatta érvényre és lábbal tiporta a népek önrendelkezési jogát. A nyers erő és nem a belátás vezet abban. . . Mély megindulással vesz bucsut Ausztria Déltirol hű németjeitől, a csodálatos völgyektől, a büszke hegyektől, melyekhez odanót a szíve. A gondolat, hogy Bózent, Meránt elveszít, fáj, keserűen fáj neki. . .

Troubidge újból a Dunabizottság elnöke lett

Páris, szept. 30. (Nemz. St. tel. jel.) A Duna-bizottság tegnap fejezte be konferenciáját. A bizottság, amelynek elnöke Troubidge admirális, szeptember 15-én kezdte meg tanácskozását és több irányelvet állított fel, mint a hajózási rendőrség a Vaskapu különleges belső szervezésének kérdése stb. Több albizottságot állítottak fel. — *Tronbidget* az elnöki székre 1921 évre ismét megválasztották, a szék-hely kérdésében egyelőre nem határoztak s így az egyelőre Budapestn marad. — A hivatalos nyelv továbbra is a francia és a német lesz.

Hajdúvármegye őszi közgyűlése

Szomjas főispán eskütétele

Csekély érdeklődés mellett tartotta meg őszi rendes közgyűlését Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága. Alig 60-70 megyebizottsági tag jelent meg, aminek oka a szorgos mezőgazdasági munka: tengerihordás, szűret, őszi szántás, stb. Az igazi nemzetmentő munka.

Meleg ünneplések közt iktatták be állásába Szomjas Gusztáv főispánt, akit az eskütétel előtt Pákozdy Sándor alispán, az eskütétel után pedig dr. U. Szabó Lajos bőszozményi körjegyző a törvényhatósági bizottság, dr. Nábráczky Béla főjegyző a tisztviselők nevében üdvözölték.

Ugyancsak meleg ünneplésben volt része Pákozdy Sándor alispánnak is, aki éppen a közgyűlés napján töltötte be 30 éves tisztviselői működését. A megyegyűlés egyhangú, lelkes határozattal szavazta meg részére az első, alispáni pólléket.

Az alispáni jelentés

Tíz óra után nyitotta meg a megyegyűlést Pákozdy Sándor alispán a bizottsági tagok üdvözlésével, majd megemlékezett Pénzes Miklós és ifj. Alföldi László bizottsági tagok elhunytáról. A közgyűlés jegyzőkönyvében öröközte meg emléküket.

Az alispán időszaki jelentését dr. Nábráczky Béla főjegyző olvasta föl. A jelentés különösen a vármegye mezőgazdasági állapotairól és a közlekedési nehézségekről emlékezett meg részletesebben. Az oláhok okozta kár a 215 milliót meghaladja, ebből alig 11 milliót térítettek meg.

Az alispán jelentését Kálmán Lajos és K. Tóth Sándor bizottsági tagok felszólalásai után tudomásul vették, miután az alispán ígéretet tett arra, hogy azt a községet, mely a rá kivezett termésmennyiséget beszolgáltatta, fel fogja oldani a zár alul és visszaállítja a szabad forgalmat.

Főispáni eskütétel

Tudomásul vették, hogy a kormány felmentette Szomjas Gusztávot a kormánybiztos teendői alól, egyben Hajdúvármegye főispánjává nevezte ki. Az alispán indítványára 5 tagú küldöttség hívta meg a főispánt az eskü letételére. A főispánt a teremlelésekor éljenzéssel fogadták, majd az alispán üdvözölte és felhívta az eskü letételére.

Az eskütétel után dr. U. Szabó Lajos állott szóásra. Megemlékezett a régi vármegyéről, mely a nemzeti ellenállás képviselője volt és vezére a gentry. De a gentry-osztály, főleg saját könnyelműsége folytán elpusztult. A tisztviselői-kar a háború következtében kétségbeesett helyzetbe került, vezető szerepre nem alkalmas, mert a rátermettségen kívül a vezetéshez anyagi függetlenség is kell. Ezeréven át a középosztály volt a nemzet gerince; most az őstelevényből, a gazdaközönységéből kell kikérülnie. Az oppozíció vármegyéből a dolgozó, építő vármegyének kell kialakulni, amint azt Grünwald Béla megálmodta. Új honfoglalásra, a nemzet újjászervezésére, a jogrend helyreállítására van szükség. Szerencsésnek tartja a kormány választását, hogy Szomjas Gusztávot állította Hajdúvármegye élére, mert hazaszerete, hithűsége és szivemessége kiválóan alkalmassá teszi ezen állás betöltésére. Isten áldását kéri működésére.

Ezután a tisztikar nevében dr. Nábráczky Béla üdvözölte a főispánt. Kérte jóindulatú támogatását és felajánlotta a tisztviselők buzgó munkáját.

Főispáni székfoglaló

Ezután Szomjas Gusztáv főispán megtartotta székfoglalóját. Elsősorban is az alispánról emlékezett meg, aki a mai napon töltötte be tisztviselői működésének 30. évfordulóját. Kéri, hogy ne veszítse el munkakedvét és továbbra is odaadó munkása legyen a vármegyének. Maga részéről nem ad programot, hanem beszámol 6 hónapi működéséről. A reklámot kerülte, a sajtó útján nem igyekezett feltűnni, mert ő a csendes munka embere. A kormány irányelveit követi. A forradalmak elmúltával a belső rend megeremtése és megőrzése

főtörkévése. Ennek alapja a termelő munka biztosítása. Ma már rend, fegyelem van és a tekintély helyreállt, amit a hadseregen kívül a csendőrség és államrendőrség biztosít. A hadsereg most a legfőbb biztosító a belső rendnek, de a nemzet reménye is, hogy a területi integritást sikerül visszaállítanunk. A hadsereg mögött áll a gazdasági élet áldozatkészsége. Míg a magyar gazdának két karja lesz, nem kell a Hazát féltetni.

Majd rátér a földreform kérdésére, melyet Hajdú vármegyében már eddig is igyekeztek megvalósítani. Kiemeli különösen az egyéki r. kath. főkapitán megértő cselekedetét: 1200 hold szántót és 300 hold legelőt osztott ki mérsékelt áron a földnélküli földművesek, igényjogosult rokkantak, hadiözvegyek és árvák közt. E helyről mond köszönetet érte. Ez az út vezet a földkérdés megoldásához. A megye munkásnépe már hátat fordított a nemzetközi felforgató eszméknek és visszatér a nemzeti gondolatához.

Nagy baj pénzünk elértéktelenedése, amit fokoz a lelketlen valutaspekuláció is. A közönség bizonyos rétege nem tud lemondani a luxuscikkekről. Valutánk akkor fog javulni, ha a termelő munka a régi lesz. A termésünk gyenge volt, csupán tengeri van bőven. Ha a megye a kirótt 1670 vaggont beszolgáltatja, a szabad forgalom visszaáll. A liszt biztosítása főgondját képezi; a kenyérlisztnek 25 K kilója. A szabócski burgonya zárala vétellel a közellátás könnyebb lesz. Miután az itteni burgonyát betegség támadta meg, a Dunántúlról fognak vetőburgonyát hozni. Az utépitési munkákat nem lehetett megkezdeni, mert átmenetileg munkahiány van. A nádudvari és hajdúszoboszlói Kőműly-szakasz szabályozásához is nemsokára hozzáfognak.

Vázolta még az ország általános helyzetét; 16 vármegye nem képes a mostani nagy államszervezetet eltartani. Ezért kell a teljes integritásra törekedni józan politikával, mert hiszen mi árva nép vagyunk. *Vissza kell térni minden vonatkozásban a keresztény eszméhez, de az ne csupán jelszó legyen, hanem a nép lelkébe gyökeredzett irányelv. Kéri, hogy kövessék ezen az úton.*

Az alispán köszönete

Az éljenzés lecsillapodta után Pákozdy Sándor alispán megköszönte a főispánnak róla való megemlékezését. Sajnos, ő nem tud alkotáskra mutatni, mert alispáni működése a háború, a felforgató forradalmak és az oláh megszállás idejére esett. Egyéni tisztességét és becsületét hozta az alispáni székbe és azon féltékenyen őrködni fog. Köszöni a főispán figyelmét, valamint a központi és járási, a városi és községi tisztikar támogatását.

Ezután rátértek a tárgysorozat tárgyalására. Az újonnan kinevezett minisztereket feliratilag üdvözölték, majd elfogadták az állandó választmány javaslatát.

Baltazár püspök felmentése

Szeptember 10-iki számunkban megemlékeztünk arról, hogy Baltazár Dezső ref. püspököt a proletárdiktatura és az oláh megszállás idején tanúsított magatartása tekintetében a konventi bíróság igazoltnak találta és felmentő ítéletet hozott. 12-iki számunkban a magunk megjegyzését is hozzáfűztük ehhez a meglepő igazoláshoz és az ítéletnek még furcsább indokolásához. Hogy e kérdésben elfoglalt álláspontunk a református hívők körében inennyire nem áll egyedül, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a „Kálvinista Szemle” ugyan azon felfogásból bírálja az esetet, mint mi. A dunáninneni egyházkerület hivatalos lapja, mely dr. Sebestyén Jenő ref. teológiai tanár szerkesztésében Budapesten jelenik meg, többek közt így ír:

„Baltazár püspöknek a proletárdiktatura és román megszállás idejében való viselkedése ellen bizonyos részről, mint tudjuk, nyilvánosan is erős kifogások merültek fel és ezeket Gábor Béla dr. budapesti kerületi rendőrfőkapitány tíz

pontba foglalva Petri Elek püspök elé terjesztette. Petri püspök a panaszt a református konvent elnökségéhez tette át s ez arra az álláspontra helyezkedett, hogy egyházi panaszok emelése nem tartozik az államrendőrség hatáskörébe, ennél fogva Gábor főkapitány panaszát magánpanasznak kell tekinteni s mint ilyet, nyilatkozatra kiadták Baltazár püspöknek. Az ügy a konventi rendkívüli bírósága elé került. A konventi ügyész azonban nem vállalta a vádpontok hivatalos képviselését, ezért a konventi bíróság egyetemleges tanácskozáson vette vizsgálat alá Baltazár védekezését. Szeptember 10-én hirdette ki a konventi bíróság a zárt tanácskozáson már az előző napon hozott felmentő ítéletet.”

„Az Uj Nemzedék szeptember 11-ki száma bő kivonatban közli az ítélet megokolását, amely a gonoszul megrágalmazott főpászlort minden tekintetben igaznak találja, felmenti s ezzel neki elégtételt szolgáltat. Erre a megokolásra támaszkodva, most már könnyű lenne, Baltazárra való tekintet nélkül, a magyar ref. lelkesek számára, néhány következtetést levonni, későbbi nehéz időkben való mihez tartás végett. Az Uj Nemzedék szövege szerint ugyanis a konventi bíróságának ítélete alapján tehát 1. Egészen nyugodtan lehetne bármely lelkes akár a legradikálisabb szabadkőmives páholyának is tagja. Felmentése biztosítva van. 2. „Erős fizikai és erkölcsi kényszer hatása alatt és nem benső meggyőződésből” vallhatna akármit, vagy megtagadhat akármit. Felmentése biztosítva van. 3. Főszerkesztője lehetne olyan lapnak, amely tulságosan barátságosan ír a kommunizmusról; a fő az, hogy a cikkeket ne ő maga írja személyesen. Felmentése biztosítva van. 4. Üdvözölhetne, ha nem is kényszeríti senki, egy újabb eljövendő proletárdiktaturát, illetve szovjetelnököt. Felmentése biztosítva van. 5. Üdvözölhetné „a református hívek érdekében” akármelyik hódító idegen uralkodót akármilyen dagályos stílusban is. Felmentése biztosítva van. Stb. — Ez tehát mind nagyon helyes. Csak azt nem értjük, hogy a mi szegény és ügyetlen gályarabjaink annak idején, vagy Erdélyből kiűzött szomorú magyarjaink miért nem helyezkedtek erre a jogászilag oly egyszerűen megfogalmazott álláspontra? Valószínűleg azért, mert ők a szegény tájékozatlan gyenge jogászok, csak vallást, teológiai, illetve meggyőződésbeli szempontból nézték a maguk Kollonicsossal kapcsolatos szerény ügyét és „erős fizikai és erkölcsi kényszer hatása alatt” nem állván, jobbnak látták „benső meggyőződésük szerint” cselekedni. Félünk, hogy ez az ítélet, ha tényleg ily konkluziókat szülő megokolással hozatott meg, még igen veszedelmes zsilipeket fog megnyitni a lelkiismeretlenek világában!”

Ez ügyel kapcsolatban az „Uj Nemzedék” tegnapi (szept. 30.) számában kijelenti, hogy a felmentő ítélet szövegét és megokolását teljesen hiteles, hivatalos forrásból közölte. Különben azóta már a püspök szócsovevei is ugyanúgy leközltek a különös iratokat.

Bizony-bizony ismétellen azt mondjuk mi is a „Kálvinista Szemle”-vel, hogy . . . „az ítélet, ha ily konkluziókat szülő megokolással hozatott, még igen veszedelmes zsilipeket fog megnyitni a lelkiismeretlenek világában!”

A ref. konvent a kormányzó előtt

Budapest, szept. 30. (N. St. t. j.) Ma délután fogadta a kormányzó a református konventet kihallgatáson. A küldöttséget Dégenfeld József gróf főgondnok vezette s az üdvözölő beszédet is ő mondotta. Utána Meskó Pált, Balogh Elemért és Zombory László mezőgazdasági főtanácsost fogadta a kormányzó.

Bartha Abelt internálják

Budapest, szept. 30. (N. St. t. j.) Andrejka rendőrtanácsos ma az összes Bartha Ábelre vonatkozó iratokat áttette a belügyminiszterumba, amelynek döntése után valószínűleg internálnak fogják s elszállítják a zalaegerszegi internálástáborba Bartha Ábelt.

HIREK

A kótyagos patkányok,

kik magyaroknak szeretik nevezni magukat, friss rubeleket kaphattak a napokban, mert egyszerre hangosak lettek és erősen cincogni kezdtek Bécsben. Talán vesztüket érzik az új választásokra készülő császár városban, talán egy utolsó hattyudalra készülnek, mert nagy komolyan összeálltak és megalakították a bécsi magyar nemzeti tanácsot. Lehet, hogy csak azért tették, hogy üdvözlő táviratot küldhessenek Kun Bélának Moszkvába, Károlyi Mihálynak Prágába, s a többi „emigránsoknak“ a szélrózsa minden irányába, de lehet, hogy annyira megkótyagosodtak a Renner-féle maszlagtól, hogy komolyan veszik vállalkozásukat. Ez esetben csak azt izenhetjük a bécsi alakulatnak, hogy hiu erőlködés és haszontalan fáradság minden igyekezete mert a magyar nép régen kiábrándult már a nemzeti tanács örülteiből és nem kér többet se nép-, se tanácsköztársaságból és megmarad és kitart az ezeresztendő magyar királyság eszméje mellett. Nagyon jól tudjuk, hogy kik azok, akik a megrögzött Garbait megint kirakatba tették, s nagyon jól tudjuk, hogy mit akarnak csinálni a gyógyulás útján lévő Csonka-magyarországból, de — résen leszünk!...

— **Helyettesítések a városnál.** Hubert Ottó főispán Varga Endre állandósított napidijast alszámvevővé, Nagy Dezső szintén állandósított napidijast pedig irnokká nevezte ki behelyettesítés útján.

— **Győr vármegye átirata a városához.** Győr vármegye törvényhatósági bizottsága legutóbbi ülésén elhatározta, hogy feliratban kéri meg a nemzetgyűlést a gabonaárak sürgős leállítására, az ipari termelvények maximálása és ezáltal az elviselhetetlen drágaság kormányhatósági megszüntetése iránt s egyben a felirathoz való csatlakozásra hívja fel Csonka-magyarország összes törvényhatóságát. Ez átirat most érkezett meg a városához s a tanács javaslattal végelt kiadta a jogügyi bizottságnak.

— **Kursinszky László gyászja** Kursinszky Lászlót, a helybeli róm. kath. elemi fiúiskola régi, érdemes tanítóját, ismét fájdalmas vesztés érte. A háboru elvitte derék fiát, Aladárt, most pedig legifjabb leányát: Ilonát döntötte sírba, hosszabb betegség után, Kalocsán a könyörtelen halál. Bár évek óta van már távol Debrecéntől, mint a „Mi Asszonyunkról“ nev. szegény iskolánövérnek kalocsai intézetének Cypriana szerzetesi nevű tanárnője: bizonyára sokan emlékeznek még itthon is a kedves, vidám, rendkívül tehetséges leányra. Halála nemcsak az ősz apának és a bár mostoha, de szívben odaadó, gondoskodásban igaz édes anyának szerzett nagy bánatot, — de súlyos vesztés a szerzetre nézve is. A kedves halott requieme október 2-án, szombaton reggel 8 órakor lesz a helybeli róm. kath. templomban.

— **A Csokonai-színház és a vigalmi adó.** A tanács tegnapi ülésében foglalkozott Kardoss Géza színgazgató beadványával, amelyben a városi vigalmi adónak általánosszerűben való megváltását kéri. A színgazgató 450 ezer koronát ajánlott fel a városnak évi általánosszerű gyanánt. A beadványt kiadták javaslattal végelt a főszámvevőnek.

— **Adományok a szegényeknek.** Néhai özv. Bessenyei Imréné, szül. Erdélyi Zsuzsanna végrendeletében 500 koronát hagyott a város szegényei részére. Minthogy a végrendeletben nincsen megjelölve, hogy alapítvány gyanánt, vagy szétosztásra szánta-e az összeget az adományozó, a tanács a végrendelet intenciójának megjelölése végelt átiratot intézett a végrendelet végrehajtójához.

— **Jóváhagyott árverés.** A városi tanács csütörtöki ülésén soronkívül jóváhagyta a pallagi III. számú tagbirtok haszonbérletére tartott árverés eredményét. A jóváhagyásról sürgősen értesítette Kellner Tibor haszonbérlet, aki a birtok bérletéért 255 ezer korona évi bért fizet.

— **Uj debreceni polgár.** A városi tanács 800 korona díj fizetése ellenében Uzonyi Imrét a város községi kötelékébe felvette.

— **Október 1-től Kolosné nyakkendő-terme** Simonffy-u. 5.

— **Bucszó lelkész.** Molnár Kálmán róm. kath. s.-lelkész gróf Széchenyi Miklós nagyvárdi megyés-püspök Nagyvárad—váradolaszi-i plebánossá nevezte ki, minthogy ő az egyedüli lelkész az egyházmegyében, aki románul beszél. Molnár Kálmán megleghangu levélben bucsuzik a városi tanácstól és kéri a tanácsot, hogy tartsa meg jó emlékezetében.

— **Fát kap a királyi ügyészség.** A királyi ügyészség kérte a tanácsot, hogy az ügyészség részére 120 öl fát utaljon ki. Hivatkozott az igazságügyi miniszter rendeletére, mely szerint 40 letartoztatott egyént igénybe vehet a fa ki-termelésére. A tanács tegnapi ülésében a kérést méltányosnak találta és a 120 öl fát kiutalta.

— **Move-közlemény.** Galánffy János közjegyző ur a Move rendes tagja 1000 K lefizetésével az alapító tagok sorába lépett. Az elnökség ez uton is hálás köszönetét fejezi ki a szép és követendő tettért. — Nemkülömben köszönetünket nyilvánítjuk Nedeczky Ferenc ny. ezredes urnak is, aki a Move sport versenyére egy löverseny-látszóvet adományozott. A titkár.

— **Festőiskola évnvtása.** Toroczkai Oswald festő és iparművészeti iskolájában a tanítás október 3-án vasárnap délelőlt 9 órakor veszi kezdetét. Beiratkozás ugyanakkor, Piac-u. 8 I. emelet 28. (Kereskedelmi iskola épület). Kezdek is felvételeinek.

— **A lakáshivatalhoz kirendelt ügyvédek kérése.** A lakáshivatalhoz tudvalevően 15 ügyvéd van kirendelve, kik elnökölnék a lakáshivatali üléseken. Ezen ügyvédek kérést a tanácsot, hogy részükre fejenként 1 öl fát, összesen 15 öl fát 600 koronás árban utaljon ki. A tanács az ügyvédek kérését méltányosnak találta s a kérésnek helyt adott.

— **Gazdasági összeköttetés Bajorországgal.** A bajor földművelésügyi miniszter a napokban Rubinek Gyula kereskedelmi miniszterrel hosszasan tárgyalt gazdasági és politikai kérdésekről. Ha a magyar bor kivitelét megfelelően megkönnyítik, Bajorországtól nagyobb mennyiségű vegyipari készítményeket vásárolhatnánk. Az élelmezés-terén Magyarország ugy lehetne Bajorország segítségére, hogy sertéseket hizlaltathatna itt nálunk a maga részére. A gazdasági összeköttetések szorosabbá tétele céljából legközelebb beható tárgyalások fognak megindulni.

— **Ha a Makkabea firmát cserél.** A debreceni makkabeus ifjak, hogy nemcsak felekezeti, hanem faji különállásukat is kidomborítsák, megalakították az *oldh megszűlés* alatt a „Makkabea“ sportegyletet, azonban azt a belügyminiszter feloszlatta. A debreceni makkabeus ifjak régebbi zsidó szokás szerint cégért változtattak és „Debreceni Sportclub“ néven akarták megcsoportosítani a Makkabeát, azonban a belügyi kormány az új cégér alatt sem láttaozia az alapszabályokat.

— **A menekültek és vagoniakók délvidéki csoportjának f. évi okt. hó 3. gyűlése** közbejött akadályok miatt elmarad. Elnökség.

— **Fa utalások.** A tanács a következő intézmények részére utalt ki tízfát: a kath. gimnázium részére 20 öl, a csendőrkörület részére 5 öl, a Svetits intézet részére 20 öl, a királyi tábla részére 30 öl, a Theresianum részére 10 öl.

— **Rendőri hírek Elgázolás:** Guta Dánielné, 80 éves debreceni lakost tegnap reggel a kisállomás melletti sorompónál elgázolta a vonat. Életveszélyes sérüléseivel a kózkórházba szállították. — **Megőrült:** Papp Miklós Nyomató-utcai lakost, mint veszedelmes dühöngőt csütörtökre virradó éjjel a mentők beszállították a kózkórház elmeorvosozási osztályára. — **Sérülés:** Nikolenszky Margit pincér leány bal-karját az Erdélyi borozóban egy ismeretlen cigány kicsavarta. A kózkórházba szállították. — **Lopás:** Gelléry Emil Márk Endre telepi lakos 2 ezer korona értékű aranyórát Sárvary József ellopta. A rendőrség megindította az eljárást az óratolvaj ellen.

— **Hera előnyomda, kézimunka, fehérnemű-varroda** (Simonffy-u. 5.) elvállalja kézimunkák eladását, fehérneműek javítását. — Kolosné nyakkendő-terme ugyanott.

— **Pallas nagy lexikont** megvételre keres Antalffy könyvkereskedés Szentanna- és Varga-utca sarok,

— **Uj iparendedélyek.** A városi tanács tegnapi ülésén az alábbi iparendedélyeket adta ki hétfői ülésén: Schwartz Sándor bádigos és szerelő 300, Balassa Sándor és Murvai Miklós nyomdaipar 500—500, Némethy Imre kefekötő 200, Szabó Gábor kovács 300, Jeney Mihály fűszer és vegyeskereskedés 300, Weisz Sámuel csont, rongy, ócskavas, nyersbőr 2000, Tóth István sertéskereskedő 1000, Lisznai Szabó Jenő gyümölcs és konyhakertészeti cikkek árusítása 200, Suba István cipész és felsőrész 500, Bodrossy Dénes terménykereskedés és bankbizomány 500, Halmágyi Sámuel férfiszabó 500, Simon Irén nőiszabó 1000, Arany Miklós cipész 500, Izrael Mihály mészkereskedés 2000, Fohn Ede tollkereskedő 200, Groszmann Jenő férfidivatár, fehérneműkereskedő 4000, Schwartz Ernő rövid és szövöttárukereskedés 2000, özv. Junker Henrik művirág és dísztoltkereskedés 1000, Kroh Vilmos rőtös és női divat kicsinyben és nagyban 4000, Róth Áron toll és bőrkereskedés 4000, özv. Aszódi Hermanné női kalapkészítő 2000, Engel Izidor és Keller Ede vasöntő és gépgyáros 4000, Klein Piroka és Gottlieb Cecilia előnyomda és kézimunka 500, Német Imre kefekötő 200, Jeney Mihály fűszer és csemege 300, dr Berger Andor téglá, cserép, cement gyártás és forgóombahozatal 4000, Ernst Józsefné nőiszabó 300, Nagy Géza szatóc 500, Galvács Sámuel 500, Kmetty Lajos csizmadia 500, Simon Irén nőiszabó 1000, Faragó János csizmadia 300 korona lefizetése ellenében kaptak iparendedélyt.

— **A maglopott cipész.** Fábán József, Pacsirta-utca 44 sz. alatti csizmadia pincéjébe ismeretlen tettes behatolt és onnan 5 kg. talpbőrt, 5 kg. talpbőrbélést és 5 kg. paprikás szalonnát ellopott. Fábán kiment a Csicsogóra s ott ellopott holmiját két ismeretlen egyennél találta meg, akik azt vígan árulgatták. A rendőr őrszettel lefogatta a tolvajokat, Vig Imrét és Kozma Józsefet, akik ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— **Gumi harisnyát, sörvkötőt, egyentartót, mülábat, műkezet** mint békében mérték után készít Vitárius Sándor Debrecen Piac u. 16. Hol bőr-selyem és cérna-késztyű, Pólya gumi Gumi különlegesség, Nadrágtartó friss anyagból érkezett.

Baltazár püspök veszedelmesnek tartja az igazolást (!)

Budapest, szept. 30. (N. St. t. j.) A református zsinat mai ülése előtt egy újságírónak Baltazár püspök a következőket jelentette ki:

— **En az egyházamban mindig megtudtam óvni a fegyelmet (?) ezt akarom ma is, de azért mégis elleneznem kell azt az indítványt, hogy a konvent küldjön ki igazoló bizottságot.**

— **Veszedelmes az indítvány azért, mert az ilyen eljárásokkal nagymértékben érvényesülhet a személyes és politikai antipatia és így a nem egyhangú igazolások esetén a konvent összes tagjai kiteszik illetéktelen gyanúsításoknak és hájszáknak.**

SPORT

A MOVE atletikai versenye

Debrecen, a legmagyarabb „földi város nagyérdemű és sportpártoló közönségének élénk emlékezetében van még az elmúlt forró nyári augusztus 20-iki katonai sportverseny, mely a város érdemes polgárainak több ezret vonzotta ki a szabadba. Dacolva a rekkenő hőséggel beigazolódott a „mens sana in corpore sano“ „ép testben ép lélek“ arany igazsága. Ez a szép lelkeség, a műpártolás minden, de leginkább az atletika, a sport iránt minden igaz magyar szívet megdobogtatott s özönlött a közönség mint hajdanta az aranykori Róma — stadionja — fele.

Hogy e nemes, szívet-lelket derítő sportverseny csak fényesebb, értékesebb, ennél fogva látogatottabb leend, kétséget kizáróan a legbizonyosabb.

A „MOVE DSE“ folyó évi október hó 3-án ismét atletikai versenyszámokkal fogja gyönyörködtetni az érdeklődőket délután 3 órai kezdettel a nagyerdei sporttelepen. A verseny fővédnökségét ismét ő kegyelmessége Hegedűs Pál altábornagy, körletparancsnok vállalta el.

A legnagyobb örömmel jelenthetjük, hogy valóban élvezetesnek mutatkozand a verseny minden egyes száma, amennyiben azokra nagyszámu nevezés érkezett.

Különös meglepetéssel fog szolgálni a hatalmas és erős MOVE athleta tábor.

A versenyen egy új egyesület is sorompóba lép nevezetesen a MOVE nyírbátori sport-

egyesülete. Benevezettjei mind elsőrangú esztélyek. Különösen a súly és dobó számokban fognak dominálni mely a nyirbátori Dr Kirchoffer ügyvéd, általunk ismeri jeles és bajnok-sulyatléta szakkerü előkészítését fogja dicsejteni.

Különös érdeklődésre tart számot a 10x100 mtrs vándordíjas stafétafutás, melyre a DEAC, DTE 1-1, a MOVE 2 csapattal nevezett.

Jegyek elővétele SMOVE főosztály Sas-u. 4 eszközölhető.

A MASz északi kerületének bizottsága folyó hó 3-án vasárnap délelőtt 10 órakor az Arany Bika üvegtermében ülést tart.

A első debreceni profi. Móra Adolf, a Makkabea, majd a DMTK centerhalfja, mint értesülünk, szintén beállt a külföldre távozó professzionisták közé. Fizetése haví 4000 márka, vagy frank lesz. Jobb, ha mielőbb megszabadulunk a bujkáló álamatörőktől, pláne, ha ezáltal még egy zsidóval is kevesebb lesz Debrecenben.

A fegyelmi választmány ülése. A kerület fegyelmi bizottsága tegnapi ülésén Szolárszky Beát (DVSC) 2 hétre eltiltotta a nyilvános szerepléstől, míg Szolárszky Lászlót megintette durva játéka miatt.

A MOVE atlétikai versenye. Vasárnap rendezti a MOVE atlétikai versenyt a nagyerdői pályán. A verseny az előjelekből ítélve egyike lesz a legjobban rendezett s a legsikerültebb atlétikai versenyeknek. A versenyen több kerületi rekordjavítás várható.

DAQ-DKASE bajnoki mérkőzés lesz vasárnap az üggetőteri pályán, míg előzőleg az ifjúsági Törekvés fogja bemutatni képességeit. A diószegi-uti pályán a DTE a DMTK-val játszik.

Elmarad a Bocskay-verseny. A DTE őszi, Bocskay vándordíjas atlétikai versenye közbejött akadályok miatt elmarad. Valószínűleg csak tavasszal fogják lebonyolítani.

Valutaárfolyamok

A budapesti áru és érték tőzsdén ma a következő árakat jegyezték: Napoleon 928-40, Font 1105-1100, Leva 4-70, Dollár 309-316, Francia franc 2060-2070, Márka 115-106, Lira 13-1310, Bécsi bankjegy 9750-9850, Rubel 335-327, Leu 640-628, Szokol 412-415, Korona 1010-1005, Francia dinár 980-990.

Színház

A színházak és mozgószínházak közleményei
Pénteken este a nagyszerű Sylvio kapitány B bérletben kerül színre.

Vasárnap délután a Falurossza, este teljesen új betanulással és teljes szövegkönyvvel a „Piros bugyellárás” c. kitűnő népszínmű kerül színre! Jegyek már előre válthatók a Csokonai színház pénztáránál.

Jókai Mór regényét a Lélekidomár első részét 5 felvonásban mutatja be az Uránia s kitűnő felvételek és rendezés, a színészek művészi játéka osztatlan sikert arat. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

Mikor a szőlő érik az Uher filmgyár remekművét mutatja be az Apolló.

Bulwer világhírű Ej és virradat című regényét mutatja be az Arany bika mozi.

Nyiltér.

Nyilatkozat.

Az „Egyetértés” c. lapnak 1920. évi szeptember 30-án reggel megjelent 223-ik számában „Több millió adócsalás gyanúja egy debreceni szesznyagkereskedő ellen” cím alatt személyemmel kapcsolatban cikk jelent meg.

mely teljesen valótlan ténybeli adatokat tartalmaz. Így valótlan, az hogy nekem vagy cégemnek szeszgyáram volna, amelyben 2 év óta meg nem engedett módon állítottak elő borpárlatot. Valótlan az is, hogy a kincstárt egy fil ér adóval is megkárosítottam volna, és hogy ellenem e miatt eljárás lenne folyamatban. Így természetesen valótlan az is, hogy állítólagos leveleim volnának, melyek bűnösségemet megállapították volna, ugyszintén nem felel meg a valóságnak az sem, hogy vagyonomra zárlat elrendelését kérték volna. Valótlan az is, hogy bár mily mennyiségű borpárlatot is Romániába exportáltam volna.

A helyes tényállás a következő:

Epstein Baruchnak a vele kötött szerződés alapján megengedtem, hogy 1919. évi november 19-ikén felállított főzdemben bort pároljon le, azon szerződésbeli kötelezettség mellett, hogy minden a főzéssel járó költség és kötelezettség az ő terhe. A főzés 1919. évi december hó 3-tól 1920. évi január 23-ig tartó időközben összesen 33 napon keresztül tartott. A főzés eredményéből én 6624 hektoliterfoknak megfelelő borpárlatot vettem át 194 hektó 51 liter mennyiségben. Ezen kevés mennyiséget nagykereskedésben helybeli és vidéki vevőkörömben értékesítettem, de egy deciliter sem szállítottam sem Romániába, sem máshova.

Hogy Epstein Baruch ellen tényleírás van felvéve, ahhoz nekem semmi közöm, mert minden a főzéssel járó kötelezettség nevezett terhe volt.

Elmondott adataimat maga a Pénzügyigazgatóság is igazolhatja.

Egyébként úgy az Uj lap ellen, melyben a kérdéses cikk először jelent meg, mint a cikkett átvevő többi lapok ellen is a sajtóper folyamatba teszem.

Kelt Debrecen, 1920. évi szeptember 30.

Fürst Ödön

az Áron Mikra cég tulajdonosa.

ROSE tanár Nyelviskolája

Széchenyi-utca 42. I. em.

Francia, angol, német, olasz, magyar magánórákban és tanfolyamokban. **Uj tanfolyamok minden hó elején!** A tanfolyamra csak általános műveltséggel rendelkezők vehetnek fel.

Cukorjegyek kiváltása

Felhívjuk a közönséget, hogy a cukorjegyeit az illetékes lisztirodáknban sürgősen vegye át és a kereskedőknél jegyeztesse be.

A kiskereskedők a közönség számára — cukorjegyre — kiosztandó cukrot I. évi október hó 5-ig feltétlenül vegyék át.

E határidő után cukorutalványt a kereskedők részére a lisztosztály nem ad ki s a kiadott utalványok október 10-ével érvényüket veszítik.

A cukorjegy első szelvénye október 16-ai érvényét veszti e naptól fogva az be nem váltható. E jegyeket a kereskedők október 18-tól 21-ig terjedő idő alatt számolhatják el.

A kereskedők figyelmét felhívjuk arra, hogy a náluk előjegyzett cukorjegyekre a cukrot minden körülmények között kötelesek kiadni a közönségnek.

Debrecen, 1920. szept. 30.

Hözölmezési Ügyosztály.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tanítványok

felvétetnek szabászati tanfolyamra Jézernitzkyné Bogdányi Róza női szabó Miklós-u. 23. Mindenféle női és férfi ruhakészítést elvállal.

Két

tanuló fizetéssel azonnal felvétetik. — Kereskedők árubeszerzési részvénytársasága.

Tejet

állandó szállításra bármilyen mennyiségben keres Borbély Ferencz fűszerüzlete Vigkedvü Mihály-u. 25.

Menekült

németnyelv tanítónő uric családán német nyelvet és beszédet sikerrel tanít koszt és lakás ellenében. Ajánlatot „Német nyelv” jellegre kiadóba.

Tisztviselő

butorozott szobát keres kosztal vagy anélkül — „Tisztviselő” jellegre a kiadóba.

Vidéki

uri asszony háztartás vezetésére azonnal elmenne Cim R. A.-né Debreczen, Csapóker, Kistalud-utca 19 sz. Értekezni személyesen is lehet.

Róváru és Aitmann
szücsök, piac 42. Pannónia épület. Bármilyen szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Bélyeggyűjtés és vasó-intézet
PAULÓ I.
Bathányi-u. 22.
Telefon: 1385.

Koros Sándor
férfi-szabó Üzletében Piac-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfiöltönyök kaphatók.

FORGÁCS I.
műcás
Bádógos-u.

Kinek nincs még lakása? Ki akar házat venni?
Óriási nagy telek! Rögtön beköltözhető lakás!
A vasuti nagyállomás közvetlen közelében!

A Miklós-utcai részben!

A Boldogfalva-utca 6. sz. ház!

Ára 250 ezer korona!

Tégla épület. Van rajta két lakás, egy utcai és egy udvari. Az utcai lakás: 3 szoba, előszoba, konyha, speiz. Ebben lakó lakik. Az udvari lakás: 2 szoba, konyha, speiz. Ebben lakik a tulajdonos. Egészséges, magas szobák, mindenütt villanyvilágítás.

A melléképületek a következők:

30 méter hosszú, 5 méter széles műhely. Hatalmas, magas, cserépes épület, padlózot és stukkaturós plafonnal. Itt is villanyvilágítás.

14 méter hosszú raktár, bádogtetővel fedve. 3 faskamara, téglából építve, teljesen új bádogtetőzettel.

Van továbbá 2 klozett és szivattyus kut. A tulajdonos, mielőst háza elkelt, rögtön elköltözik Debreczenből és azonnal átadja a vevő részére az általa lakott udvari 2 szobás lakását összes mellékhelyiségeivel együtt.

Ezen ház felett is a Nagy Lajos Országos Adásvételi Vállalat rendelkezik, egyedül csak ott köthető meg a vétel, ott teendő le a foglaló.

Iroda: Veres-utca 9. szám.

Ha olcsó és izléses

Rózsa Virágcsarnokba

Kossuth-utca 2. sz. (Városháza épület.) Művirágkoszorúk viszonteladásra a legolcsóbb gyári árában.

virágkoszorút, kosarat, koszorút akár az vásároljon kizárólag

Ha szép akar lenni? Korzó arckrémét és szappant használjon!

PARFUMOK prima minőségűek, Pipere szappanok. Mindenféle pipereolajok. kötszerek, Irrigátor felszerelések, gummi áruk, GAZDASÁGI CZIKKEK, kreolin stb. legolcsóbban szerezhetők be a

Korzó Droguerában Piac-utca 42.